

CURRICULUM VITAE van taalkundige, wetenschapsjournalist, auteur en trainer
Liesbeth Koenen, geboren 11-06-1958

WEBSITE: www.liesbethkoenen.nl

OPLEIDING

- 1986 Cursus Wetenschapsjournalistiek, Persinstituut Amsterdam.
1985 Doctoraalexamen Algemene Taalwetenschap, met onderwijsbevoegdheid.
Specialisatie: theoretische syntaxis, Universiteit van Amsterdam.
1984 Intensieve zomercursus Turks, Erdek, Turkije.
1981 Kandidaatsexamen Nederlandse taal- en letterkunde, Universiteit van Amsterdam.
1981 Half jaar opleiding Italiaanse taal en cultuur, Istituto di Lingua e Cultura Michelangelo, Florence, diploma Scuola Michelangelo.
1977 Eindexamen gymnasium alfa, Rijnlands Lyceum Oegstgeest.

WERK

Lopend:

- 1986-heden Freelance (wetenschaps)journalist en auteur. Vaste medewerker van *NRC Handelsblad* (interviews, recensies, reportages, opiniestukken, vast was de Achterpagina-column 'Zeggen & Schrijven' van 1998-2001, en van 2008 tot 2013 de wekelijkse interviewrubriek 'Deze week spreekt...'). Ook jarenlang veel voor van *Vrij Nederland* geschreven, en voor het maandblad *O* zolang het bestond (kort). Incidenteel bijdragen aan onder meer: *Het Parool*, *Hollands Maandblad*, *KIJK*, *De Groene Amsterdammer*, *Woord en Gebaar*, *Onze Taal*, *Bionieuws*. Sinds oktober 2014 schrijf ik onder het kopje Taal! elke week een column voor de zaterdagkrant van *De Telegraaf*. Over taal, inderdaad.
- 2010-heden Gastcolleges ontwikkelen en geven Erasmus Universiteit, PDOJ, (Postacademische Dagbladopleiding Journalistiek). Onder het motto 'taalkunde voor journalisten' maak ik de studenten bewust van de bruikbaarheid van hun fenomenale kennis van het Nederlands, maar het gaat ook over interviewen, terloops uitleggen, de informatiepuist, leenwoorden en hoe je hen en hun uit elkaar kunt houden.
- 2010-heden Medewerker Taalportaal in wording. De bestaande kennis over hoe het Nederlands en het Fries in elkaar zitten moet straks te vinden zijn op www.taalportaal.org. Samen met collega-taalkundige en ict-specialist Bieke van der Korst denk ik mee en adviseer ik over de toegankelijkheid van het portaal voor anderen dan taalkundig onderzoekers. In 2011 kregen we daarvoor een zogeheten alfa-meerwaardesubsidie toegekend van de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO).

Eerder:

- 2013-2014 Journalist-in-Residence bij het NIAS (Netherlands Institute of Advanced Study van de KNAW) in Wassenaar. Met werkbeurs van het Fonds Bijzondere Journalistieke Projecten vijf maanden kunnen werken aan boek vol waargebeurde verhalen die allemaal iets laten zien van de wonderen van het menselijk taalvermogen.

- 1988-2011 (Eind)redacteur *Akademie Nieuws* (blad Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen). Interviews met honderden binnen- en buitenlandse wetenschappers. Zeker tien jaar ook eindredactie van het hele blad.
- 1987-2010 Gastdocent cursus Wetenschapsjournalistiek Amsterdam, die academici en hbo'ers traint in het schrijven over hun vak voor een breed publiek. Hield er inleidingen over de onderwerpen 'recensies schrijven', 'interviews maken' en 'freelancen'. Beoordeelde daarnaast wat de cursisten die week hadden geschreven. Zie www.wetenschapsjournalistiek.nl.
- 2005-2009 Maken boekje over onderzoek van de genomineerden voor de Prijs van de Wetenschap t.b.v. jaarlijkse 'Avond van de Wetenschap en Maatschappij' in de Ridderzaal. (Prijs inmiddels omgedoopt in Huibregtsprijs, boekje afgeschaft)
- 2003-2007 (Eind)redacteur cahiers van de Stichting Biowetenschap en Maatschappij (www.biomaatschappij.nl), die stuk voor stuk een overzicht geven van de stand van zaken op een biomedisch onderzoeksterrein dat duidelijk invloed heeft op de maatschappij.
- 1984-1986 (Hoofd)caissière City Theater Amsterdam.

BOEKEN

- 2019 Biografie van Hugo Brandt Corstius en zijn pseudoniemen. Nog geen (werk)titel. Verschijnt bij Querido.
- 2016 *Het geval Genie en andere wonderen van het menselijk taalvermogen (werktitel)*. Verschijnt bij Nieuw Amsterdam.
- 2015 *Taalgids voor Opperland De mooiste en nuttelooste taalvondsten en acrobatentrucs uit de Nederlandse taal van Hugo Brandt Corstius* (samenstelling en inleiding). Rainbow.
- 2009 *De Jonge Akademie*, Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (80 mini-interviews met jonge wetenschappers over hun onderzoek).
- 2006 *Hoe mijn vader zijn woorden terugvond*, Nieuw Amsterdam.
- 2004 *Handboek Nederlands* (samen met Rik Smits), Erven J.Bijleveld.
- 2000 *E-mailetiquette* (met Rik Smits), uitgeverij Podium.
- 1996 *De Keuken van Argus, achter de schermen van de journalistiek* (redactie en samenstelling, samen met Rik Smits en Mans Kuipers), uitgeverij Atlas.
- 1995/2000 *Basishandleiding Nederlands* (met Rik Smits), Bijleveld Press, bijgewerkte versies verschenen in 1996, 1998, 1999 en 2000.
- 1993/1998 *Gebarentaal, de taal van doven in Nederland* (in samenwerking met Tony Bloem en Ruud Janssen), Nijgh en Van Ditmar. Herziene editie verscheen in 1998 (Atlas). Vierde druk 2005 (Vi-taal).
- 1990/2014 *Het vermogen te verlangen (9 letters), gesprekken over taal en het menselijk brein*, Nijgh en Van Ditmar. Eind 1997 verscheen een

uitgebreide versie (van 20 naar 35 gesprekken) bij uitgeverij Atlas, in augustus 2014 kwam er bij uitgeverij Fosfor een e-book van uit, opnieuw sterk uitgebreid: van 35 naar 50 (+1) interviews.

1989 *Peptalk & Pumps, Engels woordgebruik in de Nederlandse taal* (samen met Rik Smits), Thomas Rap. In 1992 verscheen een herziene editie bij Nijgh en Van Ditmar onder de titel *Peptalk, de Engelse woordenschat van het Nederlands*.

Boekbijdragen, onder meer:

Hoofdstuk 'Maak van taalkunde nou eindelijk een schoolvak!', in: *Retoriek en praktijk van het schoolvak Nederlands 2001*, Lidwien Derriks (red.), Academia Press, 2002.

Hoofdstuk 'Wat gebeurt er in je hoofd? Onderzoek naar de taalgeheimen van de hersenen' in: *Radar 95, Stand van zaken in de wetenschap*, Aramith, 1994.

Interview 'Het raadsel van de betekenis', in: *De mond vol tanden, dertig vraaggesprekken over wat de wetenschap niet weet*, samengesteld door de redactie wetenschappen van NRC Handelsblad. Prometheus, 1992.

Hoofdstuk 'Karrevrachten taalboeken', in: *Mekka, Jaarboek voor lezers 1992*, Nijgh en Van Ditmar/Dedalus, 1991.

Openingsverhaal 'What falls there to laugh, klein typologietje van de taalgrap', in: *With a mouth full of teeth or at a loss for (English) words*, Nieuwjaarsuitgave Van Dale Lexicografie, 1989.

Hoofdstuk 'Taal' (samen met Rik Smits) in vele versies van: *Het (Nieuw) Cultureel Woordenboek, encyclopedie van de algemene ontwikkeling*, redactie prof.dr. G.A. Kohnstamm en dr. H.C. Cassee, Anthos, vanaf 1988.

Hoofdstuk 'Beroep: exploitant', in: *Beroep: prostituée*, onder redactie van Frank Belderbos en Jan Visser, SWP, 1987.

NOMINATIES/PRIJZEN

1996 Winnaar NSES Award, van de Netherlands Society for English Studies 'voor een journalist die zich buitengewoon verdienstelijk heeft gemaakt op het gebied van de Nederlandse Anglistiek op academisch niveau'.

1995 Tweede prijs prijsvraag 'Wat je altijd hebt willen schrijven, maar nooit mocht', uitgeschreven door de Vereniging van Wetenschapsjournalisten in Nederland.

1993 Winnaar tweejaarlijkse KIJK/Wetenschapsweekprijs (voorloper van de Eureka prijs) voor het beste populair-wetenschappelijke boek (voor *Gebarentaal, de taal van doven in Nederland*).

1991 Een van de vier genomineerden voor dezelfde tweejaarlijkse KIJK/Wetenschaps-weekprijs (voor *Het vermogen te verlangen (9 letters)*), die dat jaar voor het eerst werd uitgereikt.

RADIO & TV

vaste medewerker of redacteur bij:

- *TatataTaal!* (NTR-televisie, 2011 en 2012, wekelijks Taaltheater met opdrachten en vragen voor steeds drie gasten, o.l.v. Erik van Muiswinkel, meedenken over opzet en invulling, aanleveren ideeën en gegevens voor taal thema's, taalkundige controle van de vragen)
- *Radio Cicada*, (Lokale omroep Salto, 2009-2010, programma voor Amsterdammers met Zuid-Europese 'roots', presenteren, produceren, interviewen etc.)
- *Forum* (TROS-radio, 2000-2004, lid journalistenpanel dat op zondagavond o.l.v. Mieke van der Weij het nieuws van de afgelopen week besprak)
- *De Tafel van Pam* (Net 5, 1999, enige tv-seizoenen van radioprogramma van Max Pam, wekelijks aan tafel met Nelleke Noordervliet, Jaap van Heerden en Wim T. Schippers, o.m. om auteur van een vers non-fictieboek te interviewen)
- *Karel* (talkshow van Karel van de Graaf, lid van de pool commentatoren op het nieuws, samen met onder anderen Maarten 't Hart en Koos Postema, plus wekelijks aanleveren ideeën, AVRO-televisie 1997-1998)
- *Avro Radiocafé* (AVRO-radio, lekker lang avondprogramma op Radio 1 van Dick Klees, 1995-1996, om de week zelfstandige bijdrage van tien minuten maken over taal, thema-uitzendingen voorbereiden en mee uitvoeren)
- *Noorderlicht* (VPRO-televisie, seizoenen 1991-1992, redactielid, aandragen items, beoordelen uitzendingen)
- *Wat 'n taal*, later *NOS-taal* (NOS-radio, 1987-1992, taalprogramma dat geesteskind was van de onvolprezen Jan Roelands, talloze losse bijdragen, plus lid maandelijks taalnieuwspanel)

Optredens, medewerking of andere losse bijdrage aan onder meer:

OBA live (Human-radio)
BNN Today (BNN-radio).
Stand.café (NCRV-radio)
Spijkers met koppen (VARA-radio)
L1 (omroep Limburg-radio)
Plein Publiek (NCRV-radio)
Netwerk (NCRV/EO-televisie)
Hoe?Zo! (Teleac-radio)
Met het oog op morgen (NOS-radio)
Editie NL (RTL4-televisie)
Desmet Live (Humanistische Omroep radio)
Cappucino (NCRV-radio)
1-op-de-middag (AVRO-radio)
Dolce Vita (KRO-radio)
RTL Nieuws aan Tafel (RTL5-televisie)
Nachtsuite (RTL5-televisie)
Fox Forum (Fox-televisie)
Junior Wetenschapsquiz (VPRO-televisie)
2 Vandaag (TROS/EO-televisie)
Koffietijd! (RTL4-televisie)
B&W (VARA-televisie)
Opium (AVRO-radio)
Middageditie (NOS-televisie)
Herexamen (VARA-televisie)
NOVA (NPS/VARA-televisie)
Jonge Sla (AT5-televisie)
Nationale Wetenschapsquiz (VPRO-televisie)
Het Jeugdjournaal (NOS-televisie)
Het Marathon interview (VPRO-radio)

Weldenkende Mensen (NOS-radio)
De Avonden (VPRO-radio)
Welingelichte Kringen (VPRO-radio)
Dingen die Gebeuren (KRO-radio)
Passages (boekenprogramma NOS-televisie)
Sonja (VARA-televisie)
De Gebarenmakers (documentaire IKON-televisie)
Lopend Vuur (mediaprogramma NOS-televisie)
TV3 (praatprogramma NOS-televisie)

Een paar andere werkzaamheden:

- Colloquium voor The Oakley Center van het Williams College in Williamstown in Massachusetts, VS. Uitgenodigd als gast om met een zaal stafleden het onderwerp taal, nature, nurture en de kracht van waargebeurde verhalen te bespreken.
- Mede-initiator en -organisator forums en symposia, waaronder een openbare masterclass wetenschapsjournalistiek door Anna Enquist, en een middag o.l.v. Joop van Tijn in de Euromast over toekomstscenario's en de media.
- Ontwikkelen en uitvoeren tweedaagse masterclass 'Onderzoekers en de media' voor jonge onderzoekers, in opdracht van NWO/British Council (met Rik Smits).
- Lezingen/deelnemen forumdiscussies voor onder meer Utrechts Universiteitsmuseum, Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen, NWO, Landelijke Vereniging van Neerlandici, Onze Taal-congres, Groningse Universiteitsbibliotheek en wetenschapswinkels, Winternachtenfestival, VU Podium, Columbia University New York, Amsterdamse Universiteits Vereniging.
- Openbare interviews, o.a. winnaars Van Walreeprijs in het Trippenhuys (KNAW), auteur Mark Mieras bij Selexyz Scheltema, en Pek van Andel over serendipiteit, de ongezochte vondst, bij een Studium Generale van de Leidse universiteit .
- Gesprekken leiden, bijvoorbeeld over 'Open Access' voor een aantal instituten van de KNAW.
- Mede-ontwikkelen en geven van incidentele schrijfcursussen voor onder meer Casema en de Orde van Advocaten.
- Workshops schrijven. O.m. voor een groep Leidse criminologen, voor een internationaal gezelschap taal-, hersen- en cognitieonderzoekers, en voor de binnen- en buitenlandse fellows met wie ik op het NIAS (Netherlands Institute for Advanced Science) verbleef. Het voor de buitenwereld toegankelijk maken van onderzoek is de rode draad.
- Maker alle teksten bij de tentoonstelling 'Kijk! Taal', over gebarentaal in Nederland.
- Jurylid voor o.m. AVT/Anéla Dissertatieprijs, NRC-wedstrijd beste Nederlandse vertaling voor Engelse begrippen, Kruyskampprijs van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde, LOT Prijs van de Landelijke Onderzoekschool Taalwetenschap.
- Advisering/rapporten voor onder meer Van Dale Lexicografie, Philips Research Laboratorium, NWO, Fonds voor de Letteren, Onderwijsraad.
- Voor het web: schrijven 'On Line Original' over e-mail voor *Management Team*, en leveren vragen over taal en literatuur voor de on-line Wetenschapsquiz van de VPRO, column 'Deze week' voor eigen website (*Peptalks.nl*, 2004-2007), webversie hoofdstuk 'Taal' Cultureel Woordenboek (www.cultureelwoordenboek.nl), meebedenken opzet en maken teksten voor www.advocatencoaching.nl.